

2.2 Nyhavn

Det ikoniske havnemiljø omkring en af byens ældste handelshavne.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter Nyhavnskanalen samt gader og husrækker på begge sider af kanalen.

Begrundelse

Nyhavn er et af Københavns ældste eksisterende havneafsnit. Det illustrerer Københavns lange historie som havneby og hovedstad i en søfartsnation, og udgør et af landets mest unikke og helstøbte havnemiljøer.

Byens internationale handelshavn

Som en del af en større plan for udvidelsen af København iværksatte Kong Christian V i 1671 udgravningen af "Den Nye Havn", der skulle bringe verdenshandlen ind til byens nye centrum, Kongens Nytorv. Havnen var et resultat af samtidens fremherskende økonomiske teori, merkantilismen, som enevælden byggede sin indtjening på. Merkantilismen var baseret på en stærk handel, og udgravningen af en handelshavn med indirekte indsejling og mulighed for afsætning af varer i bykernen skulle være med til at sikre en effektiv udvikling af handel og industri. Soldater og svenske krigsfanger blev sat til at udgrave kanalen. I 1673 blev kanalen fyldt med vand. Nyhavns to kajgader rummede fra begyndelsen handel, håndværk, beværtninger og gæstgiverier, og den ældre eksisterende bygning kan dateres til 1681. På sydsiden af Nyhavn blev barokpalæet Charlottenborg opført i 1672-83, men selvom palæet er med til at definere Nyhavns gaderum, er det orienteret mod Kongens Nytorv.

Fra handelshavn til folkeligt mødested

I takt med den skibsteknologiske udvikling ændrede havnen karakter, og den internationale skibsfart blev erstattet af mindre skibe fra de danske provinshavne. Det var først da lastbilerne udkonkurrerede småskibsfarten efter 2. verdenskrig, at Nyhavn mistede sin betydning som indenrigshavn. Mindeankeret til ære for de omkommende danske søfolk under 2. verdenskrig blev indviet i 1951. I 1976 blev Indre Nyhavns Kanal taget i brug som museums- og veteranskibshavn. Det folkelige islæt ses stadig i Nyhavns værtshus- og restaurantmiljø, og kulturmiljøet rummer i dag fortsat en folkelig historie af national betydning.

Bærende bevaringsværdier

- Nyhavnskanalen og kanalens sammenhæng med Kongens Nytorv.
- Pladsen med Mindeankeret og landings- og trappeanlægget inklusive de to delvist underjordiske bygninger, der sammen forbinder kanalen med Kongens Nytorv.
- De to kajgader med kajkanter, bolværker, granitbelægninger mv.
- De sammenhængende husrækker med fredede og bevaringsværdige byhuse i tre til fem etager, heraf på nordsiden nogle af havnens ældste bevarede huse.
- Bygningernes traditionelle materialeholdning og proportionering samt den særlige detaljering i form af bl.a. indskrifttavler, der adskilte de enkelte ejendomme fra hinanden.

Sårbarhed

Kulturmiljøets bygninger er, i det omfang de ikke er sikret gennem fredning og bevaringsbestemmelser, sårbare overfor om- og tilbygninger, der ikke er tilpasset bygningernes oprindelige arkitektoniske udtryk. Kulturmiljøet er desuden sårbart overfor ændringer, herunder tilføjelser af byrumsinventar, skilte og beplantning, der ikke er tilpasset helhedspræget og fortællingen om Nyhavn som handelshavn. Kulturmiljøets særlige folkelige karakter er sårbar overfor funktionsændringer i stueetagen langs den nordlige kanalgade.

Nuværende sikring

- Kanalen inklusivt bolværker er fredet efter naturbeskyttelsesloven.

- Størstedelen af bygningerne langs kanalgaderne er fredede.
- Den resterende del af bygningerne er, med ganske få undtagelser, udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.
- Bebyggelsen langs den nordlige kanalgade er udpeget som byarkitektonisk helhed i kommuneplanen.
- Kanalgaderne, pladsen med Mindeankeret og husrækken på sydsiden af kanalen er omfattet af en lokalplan, der udpeger bevaringsværdige bygninger og træer.

Udviklingsmuligheder

Området er fuldt udbygget, og der er meget begrænsede udviklingsmuligheder. Der er et potentiale for at skabe bedre sammenhæng i området ved at arbejde efter en samlet plan for belægninger og byrumsinventar.

Lignende eksempler

Dele af Christianshavns Kanal i kulturmiljø 2.1 Christianshavn.

